

УДК 339.5: 685.3

Омельченко Н.В.

natomen@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3718-8484

Researcher ID: F-1665-2017

к.т.н., проф., професор кафедри товарознавства і торговельного підприємництва, Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава; голова правління, головний експерт,

Громадська організація «Науково-дослідний центр Незалежна експертиза», м. Полтава

Брайло А.С.

anna.brailko@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-3616-3149

Researcher ID: Q-4127-2016

к.т.н., доц., доцент кафедри товарознавства і торговельного підприємництва, Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава; член правління, головний експерт,

Громадська організація «Науково-дослідний центр Незалежна експертиза», м. Полтава

Снігур А. О.

al.snihur@gmail.com, ORCID ID: 0009-0008-3601-7724

провідний експерт відділу сертифікації та декларування,

Регіональна торгово-промислова палата Миколаївської області, м. Миколаїв

ВИЗНАЧЕННЯ ПОТЕНЦІЙНИХ РИНКІВ КРАЇН ЄС ДЛЯ ЕКСПОРТУ ВЗУТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Анотація. Для розширення експортного потенціалу взуттєвої промисловості України актуальним є дослідження стану та перспектив розвитку світового та європейського ринків взуття. Метою дослідження є визначення потенційних ринків країн ЄС для експорту взуття українського виробництва. Встановлено наявність позитивних тенденцій розвитку світового та європейського ринків взуття. Визначено стан та конкурентні переваги взуттєвої промисловості України за трьома напрямками: ціною, швидкістю виконання замовлень, якістю взуття. Запропоновано алгоритм визначення потенційних ринків країн ЄС для експорту взуття з України. Проведено аналіз та дослідження ринків країн ЄС у три етапи, за обраними критеріями (обсягом імпорту, торговельним балансом, зростанням імпорту, часткою у світовому імпорті, середньою відстанню країн-постачальників, концентрацією країн постачальників, експортним потенціалом, нереалізованим експортним потенціалом, ВВП на людину, середньомісячним доходом, рівнем вакантних робочих місць у будівництві та логістиці тощо) та розробленими інтервальними шкалами для оцінювання потенційних ринків взуття країн ЄС. Згідно запропонованого алгоритму: обрано привабливі ринки для експорту взуття за кодом ГС 640419; визначено перспективи розвитку ринків взуття Нідерландів, Німеччини, Франції, Угорщини, Польщі за найбільшим сегментом ринку, доходом ринку, доходом на душу населення, середнім обсягом взуття на людину, зростанням ринку тощо; узагальнено тренди ринку взуття, зокрема ЄС. Подальші дослідження будуть спрямовані на проведення глибокого порівняльного аналізу та дослідження ринків п'яти країн ЄС за визначеними: критеріями (до прикладу, вимог доступу на ринок, методів тарифного та нетарифного регулювання тощо) та їх частками (за погодженнями із суб'єктом підприємницької діяльності, виробником взуття); спроможністю суб'єкта підприємницької діяльності до експорту взуття та привабливістю потенційних ринків. Означене дозволить обрати найбільш привабливі ринки для експорту українського взуття.

Ключові слова: взуття, ринок, імпорт, експорт, експортний потенціал, тренди.

Omelchenko Nataliya

natomen@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3718-8484

Researcher ID: F-1665-2017

PhD, Professor, Professor of the Department of Commodity Science and Trade Entrepreneurship, State Institution “Luhansk Taras Shevchenko National University”, Poltava; Chairperson of the Board, Chief Expert of Public Organization “Scientific Research Center Independent Expertise”, Poltava

Brailko Anna

anna.brailko@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-3616-3149

Researcher ID: Q-4127-2016

PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Commodity Science and Trade Entrepreneurship, State Institution “Luhansk Taras Shevchenko National University”, Poltava; Board Member, Chief Expert of Public Organization “Scientific Research Center Independent Expertise”, Poltava

Snihur Alina

al.snihur@gmail.com, ORCID ID: 0009-0008-3601-7724

Leading Expert of the Certification and Declaration Department, Mykolaiv Regional Chamber of Commerce and Industry, Mykolaiv

DETERMINATION OF POTENTIAL EU COUNTRIES MARKETS FOR EXPORT OF UKRAINIAN-MADE FOOTWEAR

Abstract. *To expand the export potential of the Ukrainian footwear industry, it is relevant to study the state and prospects for the development of the world and European footwear markets. The purpose of the study is to determine potential markets of the EU countries for the export of Ukrainian-made footwear. The presence of positive trends in the development of the world and European footwear markets has been established. The state and competitive advantages of the Ukrainian footwear industry have been determined in three areas: price, speed of order fulfillment, and quality of footwear. An algorithm for determining potential markets of the EU countries for the export of footwear from Ukraine has been proposed. An analysis and research of the markets of the EU countries was carried out in three stages, according to selected criteria (import volume, trade balance, import growth, share in world imports, average distance of supplier countries, concentration of supplier countries, export potential, unrealized export potential, GDP per capita, average monthly income, level of vacant jobs in construction and logistics, etc.) and interval scales were developed to assess potential shoe markets of the EU countries. According to the proposed algorithm: attractive markets for shoe exports were selected under the HS code 640419; the prospects for the development of the shoe markets of the Netherlands, Germany, France, Hungary, and Poland were determined by the largest market segment, market income, income per capita, average volume of shoes per person, market growth, etc.; shoe market trends, in particular the EU, were summarized. Further research will be aimed at conducting an in-depth comparative analysis and markets research of five EU countries according to the identified criteria (for example, market access requirements, methods of tariff and non-tariff regulation, etc.) and their shares (as agreed with the business entity, footwear manufacturer); the business entity's ability to export footwear and the attractiveness of potential markets. This will allow selecting the most attractive markets for Ukrainian footwear exports.*

Keywords: footwear, market, import, export, export potential, trends.

JEL Classification: D41, F29, L10

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2025-44-17>

Постановка проблеми. Розмір світового ринку взуття у 2023 р. оцінювався в 662,48 млрд дол. США, а до 2031 р. він, за прогнозами компанії Data Bridge, повинен досягти 1040,06 млрд дол. США з сукупним середньорічним темпом зростання ринку (далі за текстом – CAGR) 5,8% протягом прогнозованого періоду з 2024 р. по 2031 р. [1]. Обсяг світового ринку взуття в 2024 р. оцінювався в 423,35 млрд дол. США. Прогнозується, що він досягне значення від 441,56 млрд дол. США в 2025 р. і до 618,39 млрд дол. США в 2033 р., зареєструвавши CAGR 4,3% протягом прогнозованого періоду (2025–2033 рр.) [2]. При цьому, обсяг європейського ринку взуття у 2024 р. досяг 90,8 млрд дол. США, а у перспективі очікується, що до 2033 р. він досягне 119,0 млрд дол. США, демонструючи CAGR на рівні 3% протягом 2025–2033 рр. [3; 4]. Відповідно до прогнозів компанії Statista у 2025 р. світовий ринок взуття отримає дохід у розмірі 500,55 млрд дол. США з річним зростанням 3,58% (CARG) у період з 2025 р. по 2030 р. З точки зору отримання прибутку лідерські позиції займуть США з 101,36 млрд дол. США у 2025 р. Враховуючи загальну чисельність населення світу, очікується, що дохід на одну людину на ринку взуття у 2025 р. становитиме 64,07 дол. США. Очікується, що до 2030 р. обсяг ринку взуття досягне 18,9 млрд пар, а в 2026 р., обсяг ринку зросте на 4,2%. Прогнозується, що у 2025 р. середній обсяг ринку взуття на одну людину становитиме 2,01 пари. У 2025 р. взуття “Non Luxury” складатиме 92% продажів, а лідерами з продажу екологічно орієнтованого взуття залишаться Італія та Іспанія зі своїми інноваційними екологічно орієнтованими матеріалами та методами виробництва [5].

За таких позитивних тенденцій на світовому та європейському ринках взуття для українських підприємств відкриваються позитивні перспективи виходу на міжнародні ринки і перш за все на європейський. Не зважаючи на складність умов, в яких перебуває взуттєва галузь України, слід відзначити конкурентні переваги за трьома напрямками: ціною; швидкістю виконання замовлень; якістю [6]. Взуття українських виробників, за порівняної якості, здатне конкурувати із турецькими та китайськими аналогами. Наявні приклади конкуренції з європейськими виробниками, за швидкістю виконання замовлень, за умови приблизно однакової якості та ціни. Сучасне

виробництво українського взуття вирізняється різноманітністю стилів та дизайнів. Від класичних та елегантних моделей до експериментальних та авангардних варіацій. Сучасні українські дизайнери та майстри шкіряного взуття використовують свою творчість з бажанням вивести українське взуття на світовий рівень демонструючи, що українське взуття може бути не тільки символом національної культури, а й бути високоякісним та стильним [7]. Враховуючи, що європейці споживають 2,5 млрд пар взуття щорічно, а 2,2 млн з них – імпортні, то в Україні відкриваються значні перспективи зайняти свою нішу на європейському ринку [6]. За таких умов важливо запропонувати українським виробникам взуття алгоритм дій щодо вибору потенційних ринків для експорту їхньої продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню стану, проблем та перспектив розвитку легкої промисловості присвячені праці науковців Барни М., Белоусова Я., Ізовіт В., Іщука С., Мазараки А., Плотніченко І., Серебряк К. [6]. Аналізу ринку одягу та взуття України в умовах повномасштабної війни присвячені роботи Мащак Н., Чечікової О. [8] та звіти консалтингової компанії “Pro-Consulting” [9]. Особливостям функціонування та розвитку ринку взуття присвячені наукові праці Байдакової Л., Беднарчука М., Гаркавенко С., Коновала В., Либи В., Мокроусової О., Омельченко Н., Семака-старшого Б., Стецика Ю. [10] та ін. Дослідженню світового та європейського ринків взуття присвячені звіти фахівців консалтингових компаній Data Bridge [1], IMARC Group [4], Statista [5], Straits Research [2] тощо.

Постановка завдання. Метою статті є визначення потенційних ринків країн ЄС для експорту взуття українського виробництва. Під час проведення досліджень застосовано наступні методи – аналітичний, систематизації, порівняння, ранжування, рівних інтервалів, балової оцінки, описової статистики, узагальнення та інформаційні ресурси (інструменти) – “The Observatory of Economic Complexity” (“OEC World”); “ABRAMS world trade wiki”; “Trade Map”, “Export Potential Map”, “Eastern Partnership Tradehelpdesk” Міжнародного торговельного центру (International Trade Center (ITC); “The Statistics Portal for Market Data, Market Research and Market Studies” (“Statista”).

Виклад основного матеріалу дослідження. Протягом останніх років легка промисловість, що об'єднує виробництво чотирьох секторів (текстильної та тканинної обробки; виробництва одягу та швейних виробів; виробництва взуття, шкіри та комплектуючих; дизайну та моди) [6] переживає значні труднощі, пов'язані з військовою агресією, проблемами з енергетичними постачаннями, а також зі змінами на зовнішніх ринках [11]. Разом з тим, навіть в умовах воєнного часу доводить свою життєздатність, можливість швидкого перевлаштування, освоєння нових видів продукції, релокації та відновлення на деокупованих територіях, навчання/перекваліфікації на виробництвах та забезпечення роботою населення, тимчасово переміщених осіб тощо.

Асоціація «Укрлеглапром» постійно здійснює свою діяльність зі стабілізації роботи підприємств, що спеціалізуються, зокрема, на виконанні іноземних замовлень та стала учасником чотирирічного проекту в Консорціумі з 21 європейських галузевих асоціацій Програми секторальних навичок для текстилю, одягу, шкіри і взуття – Sectorall Smart Skills [12–14].

Для взуттєвої промисловості України по-справжньому важкі часи настали після 2014 р. з початком конфлікту на Донбасі. Місцеві фабрики, які раніше відіграли провідні ролі у легкій промисловості України (у регіоні випускали п'яту частину всього вітчизняного взуття), були змушені віддати свої лідерські позиції виробникам з центральної, південної та західної України. У 2015 р. фахівці «Укршкірвзуттяпром» нарахували у країні приблизно півтори тисячі виробників взуття. Економічно активними залишилися лише поодинокі з потужних взуттєвих фабрик, заснованих у радянські часи. Однією з таких, яка цілком успішно функціонує до наших днів, є чернігівська «Берегиня» з майже 2-тисячним штатом працівників. У післякризовий час в країні активно почали з'являтися менші великі фабрики (хоча за європейськими масштабами вони вважаються великими), на виробництві яких задіяно 100–200 чоловік. Підприємства такого типу вигідно відрізняються сучасним обладнанням і використанням у роботі новітніх технологій [15].

Сьогодні шкіряно-взуттєва галузь України налічує 339 підприємств, на яких працює близько 22500 працівників. Понад 30% українських виробників виготовляють взуття для

відомих світових брендів, що зміцнює репутацію країни як надійного та якісного виробничого центру [16; 17]. Сектор взуттєвої промисловості України представлений підприємствами з різних регіонів (фабрика Mida із Запоріжжя, Viko з Дніпропетровська, Inblu (Київ, Житомир, Бердичів), Strado з Харкова, Bistfor, Faber і Caman з Броварів). Львів на взуттєвому ринку представляють такі виробники як Stepter і Kasandra, Київ – Kachorovska atelier, Одесу – L.A.P.T.I., а хмельницьке взуття відоме завдяки фабрикам «Кредо», «Схід», «Літма», «Гофра». Окремо слід зазначити про взуттєві підприємства, які працюють з давальницькою сировиною, їх наразі в країні не більше п'яти. За рахунок іноземних інвесторів працюють фабрики у Житомирі, Бердичеві, Києві, Ужгороді, Десні. Взуттєва корпорація Condor Trade (Італія) має свої виробничі потужності у Бердичеві та Житомирі, яка фактично є власником торгової марки Inblu, взуття якої як український товар експортують до Казахстану, Італії, Польщі, Німеччини тощо [6; 15]. Успішно себе зарекомендувала група «ТАЛАН», яка об'єднала провідні підприємства легкої промисловості, виробничі потужності яких дозволяють випускати 3,5 млн. пар взуття на рік, де працює більш 10 тис. працівників. В умовах динамічних змін вимог ринку і жорсткої конкуренції ключовими елементами успіху компанії є безпека і якість пропонованої продукції. Щоб вийти на рівень сучасних вимог по якості, особлива увага приділяється технології виробництва продукції, встановлення поточковій лінії з устаткуванням ведучих машинобудівних фірм Німеччини, Чехії, Словаччини, Австрії, Італії, що дозволяє виготовляти взуття на рівні Європейських стандартів якості, поліпшеного дизайну і міцності. Власна технічна лабораторія, акредитована в Реєстрі Системи сертифікації Укрсепро та ВАТ «УкрНДІШП» [18].

Висока якість товару на підприємствах взуттєвої галузі досягається за рахунок дотримання передових технологій, кардинального оновлення обладнання, зміни підходів виробництва, співпраці з іноземними фахівцями, від яких набувається європейський досвід і впроваджуються нові технології у процес виробництва вітчизняного взуття. Залучаючи до виробничого процесу іноземних фахівців українські виробники взуття залишають за собою розробку дизайну виробів. Працівник типової сучасної взуттєвої фабрики суттєво відрізняється від професіоналів, які працювали на

виробництві років 10–15 тому. Праця сучасного українського взуттєвика – це поєднання знань про передові технології та традиційні методи виробництва. Технологія пошиття взуття досить складна, але сьогодні цей процес суттєво удосконалився. Якщо ще кілька років тому розкрій взуттєвика проводили тільки вручну за допомогою спеціальних ножів, то сьогодні цей процес комп'ютеризований. Італійське і німецьке обладнання нового покоління, забезпечує двоїння та ідеально точний розкрій шкіри; формування заготовки верху взуття, яка потім ідеально лягає по ногу; створення різних видів міцних швів; застосування вакуумних пресів для склеювання елементів взуття [15].

Шкіряне взуття в Україні має довгу та багатогранну історію, яка відзначається не тільки як важлива частина культурної спадщини, але й як символ традицій та інновацій. Сучасний український шкіряний взуттєвий ринок також відчуває вплив екологічних та стійких тенденцій. Виробництво екологічно чистого взуття, використання рециркульованих матеріалів та створення більш тривалих та якісних моделей стає все актуальнішим [7]. Поєднання традицій та інновацій у вітчизняному взуттєвому виробництві відкриває нові можливості для творчості, підтримки національної культурної спадщини, інтеграції у світовий модний контекст та робить його учасником глобальних тенденцій у світі взуттєвої моди. Поряд з відомими європейськими брендами, такими як, GEOX – італійський бренд взуття з глобальною присутністю, зосереджений на інновації та комфорті взуття із високоякісних водонепроникних матеріалів, які забезпечують гарну повітропроникність; Maison Vaum – німецький бренд жіночого взуття з інноваціями, які роблять високі підбори «безболісними» шляхом перенесення ваги користувача за допомогою запатентованої технології; Petit Nord – скандинавський бренд дитячого шкіряного взуття екологічного спрямування, з орієнтацією на захист навколишнього середовища та здоров'я дітей [19] українські виробники продовжують заявляти про себе пропонуючи так зване «голе» взуття [20], взуття з конопляного волокна тощо [21].

2022–2023 рр. стали періодом значних змін у зовнішній торгівлі України [11]. Лідерами експорту у 2024 р. за групою 64 УКТЗЕД серед ТОП-20 лідерів експорту – члени Асоціації «Укрлегпром»: СП у формі ТОВ «Ріф-1» та ТОВ «АЛІТОНІ». За даними Державної служби статистики, спостерігається позитивна тенденція

у текстильному виробництві, виробництві одягу та взуття (КВЕД 13–15). За період січень–вересень 2024 р. обсяг реалізованої продукції становив 33,4 млрд. грн. (без ПДВ), що на 11% більше за аналогічний період 2023 р. (29,7 млрд. грн.) [22].

Щоб залишатися конкурентоспроможними українські взуттєвика мають адаптувати свої стратегії до нових умов, оптимізувати виробничі процеси, приймати обґрунтовані рішення для покращення бізнес-показників, відстежувати тренди, попит на продукцію, вивчати потреби споживачів і оцінювати конкурентну ситуацію на потенційних ринках.

Вибір потенційних ринків для експорту взуття за кодом ГС 640419 з України здійснено шляхом:

а) аналізу ринків із застосуванням інформаційних ресурсів (інструментів) “ОЕС World”, “ABRAMS world trade wiki”, “Export Potential Map”, “Eastern Partnership Tradehelpdesk” ІТС [23–26];

б) вибору критеріїв та розробки інтервальних шкал для оцінювання ринків країн ЄС;

в) поетапного аналізу та дослідження ринків країн ЄС:

– перший етап – аналіз та дослідження ринків 27 країн ЄС, згідно обраних критеріїв (обсяг імпорту у 2023 р., торговельний баланс у 2023 р., зростання імпорту за 2019–2023 р., частка у світовому імпорті, середня відстань країн-постачальників, концентрація країн постачальників) та розроблених інтервальних шкал для їх оцінювання;

– другий етап – детальний аналіз та дослідження 11 потенційних ринків країн ЄС (визначених за результатами аналізу ринків 27 країн ЄС), згідно обраних специфічних критеріїв (середнє значення оцінки критеріїв, за результатом аналізу ринків 27 країн ЄС, експортний потенціал, нереалізований експортний потенціал, ВВП на людину у 2023 р., середньомісячний дохід у 2023 р., рівень вакантних робочих місць у будівництві 2023 р., рівень вакантних робочих місць у логістиці 2023 р.) та розроблених інтервальних шкал для їх оцінювання;

– третій етап – аналіз п'яти потенційних ринків країн ЄС (визначених за результатами детального аналізу ринків 11 країн ЄС), згідно обраних критеріїв (обсяг імпорту у 2023 р., торговельний баланс у 2023 р., частка в імпорті, кількість імпортованих товарів у 2023 р., обсяг імпорту в натуральному вимірі, зростання кількості імпорту за 2019–2023 р., зростання імпорту за 2022–2023 р.,

рейтинг країн-партнерів у світовому експорті, частка країн-партнерів у світовому імпорті, зростання загального обсягу імпорту у грошовому виразі країн-партнерів за 2019–2023 р., середня відстань країн-постачальників, концентрація країн постачальників, середній тариф); перспектив розвитку ринків взуття;

г) узагальнення трендів ринку взуття, зокрема ЄС.

У 2023 р. світова торгівля взуттям за кодом Гармонізованої системи опису та кодування товарів (далі за текстом – ГС) 640419 становила 25,9 млрд дол. США, що відображає зниження на 13,6% порівняно з 2022 р., (29,9 млрд дол. США). За 2019–2023 р. торгівля взуттям за кодом ГС 640419 зросла на 2,19% [24]. У 2023 р. провідними: експортерами взуття за кодом ГС 640419, були Китай (10,7 млрд дол. США), В'єтнам (5,15 млрд дол. США) та Італія (1,89 млрд дол. США), рис. 1.1; імпортерами взуття за кодом ГС 640419, були США (3,89 млрд дол. США), Німеччина (2,16 млрд дол. США) і Франція

(1,52 млрд дол. США), рис. 1.2 [23].

З 2023 р. по 2024 р.: світовий ринок взуття за кодом ГС 640419 зріс на 12,5%; дев'ять країн мали найбільше зростання частки ринку для імпорту взуття за кодом ГС 640419, а саме: Китай (6,25%), Південна Корея (0,05%), Мексика (0,03%), Малайзія (0,02%), Португалія (0,02%), Мальта (0,01%), Таїланд (0,01%), Болгарія (0,01%), Шрі Ланка (0,01%), рис. 2. [24].

Ринками з найбільшим потенціалом для експорту взуття за кодом ГС 640419 з України є Німеччина, Польща та Італія. Італія демонструє найбільшу абсолютну різницю між потенційним і фактичним експортом у вартісному вираженні, залишаючи можливість реалізувати додатковий експорт на суму 1,6 млн. дол. США, рис. 3 [25].

В країнах ЄС потенційними ринками на майбутні п'ять років для експорту взуття за кодом ГС 640419 з України є: Німеччина, Італія, Нідерланди, Франція, Польща, Угорщина, Іспанія, Румунія, Австрія, Чехія, рис. 4 [26].

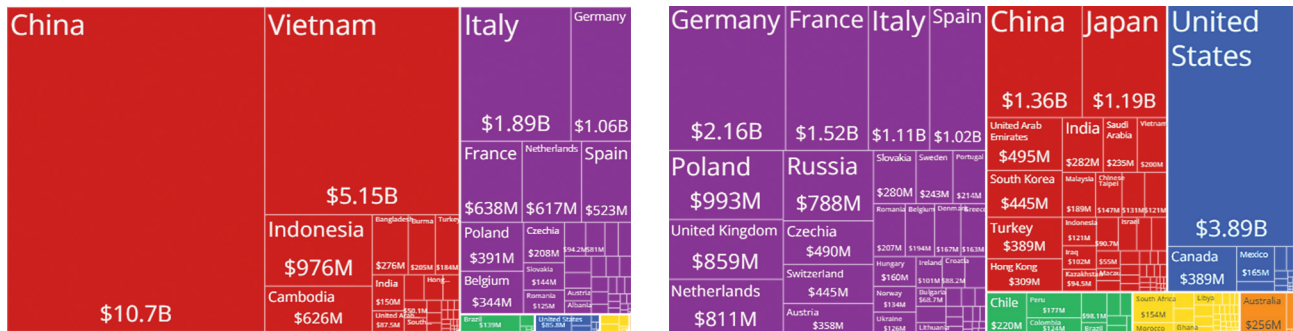

Рис. 1. Експортери та імпортери взуття за кодом ГС 640419, у 2023 р.: 1 – експортери; 2 – імпортери [23]

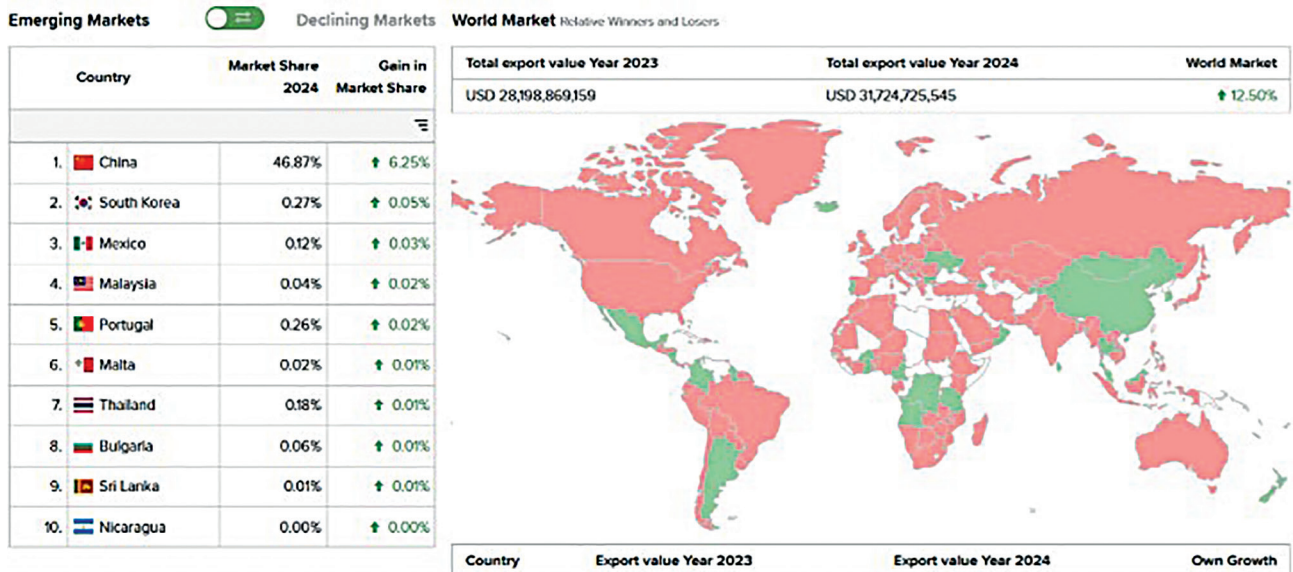

Рис. 2. Ринки світу що розвиваються для імпорту взуття за кодом ГС 640419 [24]

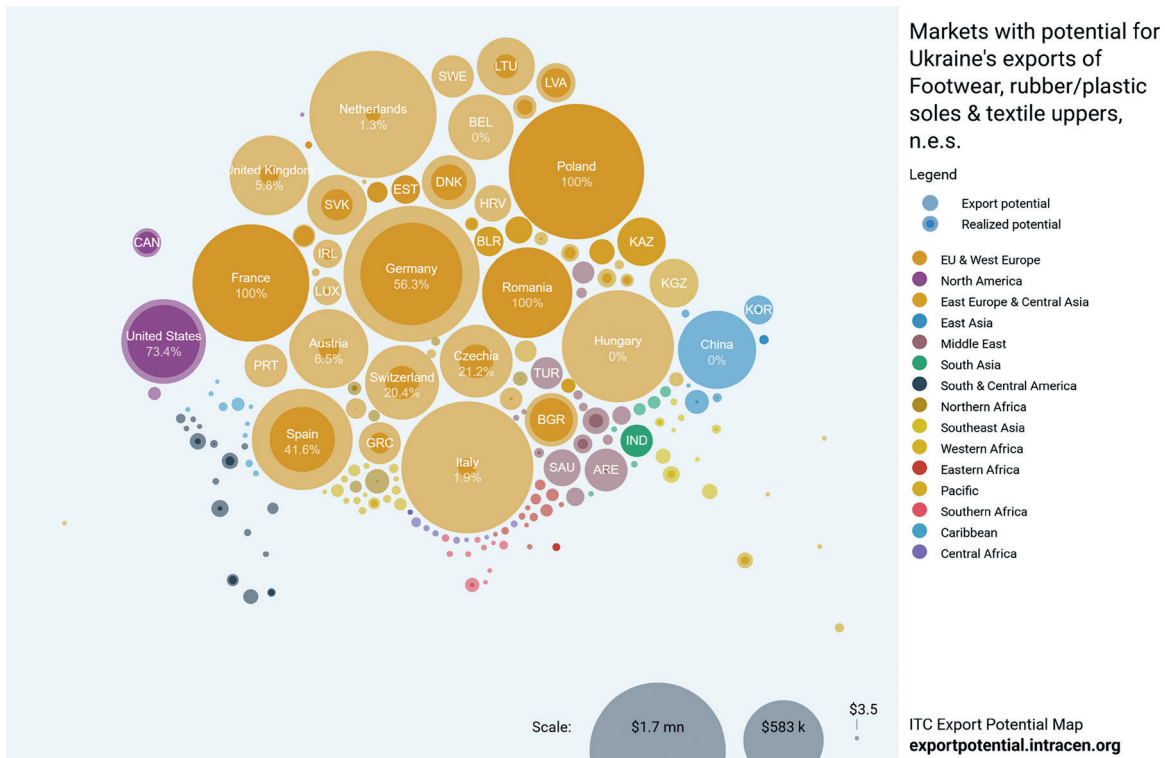

Рис. 3. Потенціал ринків для експорту взуття за кодом ГС 640419 [25]

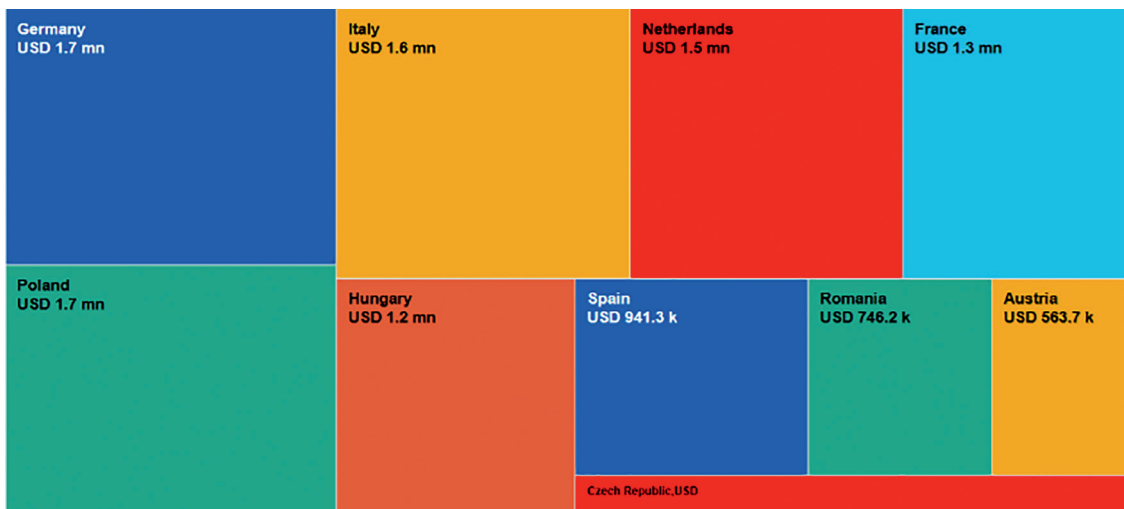

Рис. 4. Потенційні ринки країн ЄС, за загальним експортним потенціалом на майбутні п'ять років, для експорту взуття за кодом ГС 640419 з України [26]

На першому етапі дослідження (а саме, під час аналізу та дослідження ринків 27 країн ЄС), кожен обраний критерій був проаналізований та оцінений, відповідно до розроблених інтервальних шкал, що дозволило розподілити критерії за рівнем їх впливу на можливість експорту з України взуття за кодом ГС 640419 на ринки країн ЄС, табл. 1.

Отже, за результатами первинного аналізу та дослідження ринків 27 країн ЄС (за кодом ГС 640419, табл. 1) встановлено, що потенцій-

ними ринками для експорту взуття за кодом ГС 640419 з України є: Франція, Німеччина, Болгарія, Іспанія, Нідерланди, Польща, Румунія, Угорщина, Хорватія, Литва та Латвія.

На другому етапі дослідження (а саме, під час детального аналізу та дослідження 11 потенційних ринків країн ЄС), кожен із обраних специфічних критеріїв був проаналізований та оцінений, відповідно до розроблених інтервальних шкал. Це дозволило розподілити критерії за рівнем їх впливу на можли-

Первинний аналіз ринків 27 країн ЄС за кодом ГС 640419 [27]

Імпортери	Обсяг імпорту у 2023 р., тис. долф. США		Торговельний баланс у 2023 р., тис. дол. США		Зростання імпорту за 2019-2023 р., %		Частка у світовому імпорті, %		Середня відстань країн постачальників, км		Концентрація країн постачальників		Середнє значення
Німеччина	1,945,962	5	-339,577	5	7	3	7,6	5	6,849	2	0,22	3	3,83
Франція	1,599,787	5	-445,859	5	8	3	6,3	5	5,838	2	0,18	4	4,00
Італія	1,122,017	4	651,267	1	11	3	4,4	4	4,072	2	0,1	4	3,00
Іспанія	1,040,124	4	-357,151	5	12	3	4,1	4	7,628	1	0,26	3	3,33
Нідерланди	851,262	4	-17,811	4	11	3	3,3	3	5,017	2	0,13	4	3,33
Польща	841,160	4	-150,392	4	20	5	3,3	3	6,813	2	0,27	2	3,33
Бельгія	588,661	3	143,193	3	7	3	2,3	3	5,947	2	0,19	3	2,83
Чехія	422,867	3	-20,796	4	6	2	1,7	2	7,309	1	0,19	3	2,50
Австрія	354,254	2	-180,019	4	9	3	1,4	2	6,008	2	0,22	3	2,67
Швеція	243,422	2	-139,651	4	6	2	1	2	2,958	4	0,12	4	3,00
Португалія	214,574	2	-146,711	4	11	3	0,8	2	2,053	4	0,35	1	2,67
Румунія	208,005	2	-96,313	4	13	4	0,8	2	1,981	4	0,12	4	3,33
Словаччина	197,210	2	8,037	3	8	3	0,8	2	6,845	2	0,26	3	2,50
Данія	181,944	2	-54,618	4	10	3	0,7	2	3,794	3	0,11	4	3,00
Греція	162,046	2	-125,263	4	11	3	0,6	2	3,391	3	0,11	4	3,00
Угорщина	158,571	2	-63,161	4	8	3	0,6	2	1,627	4	0,1	5	3,33
Ірландія	93,814	2	-87,417	4	1	2	0,4	2	7,707	1	0,26	3	2,33
Хорватія	87,514	2	-46,477	4	16	4	0,3	2	1,048	4	0,11	4	3,33
Фінляндія	77,529	2	-21,077	4	6	2	0,3	2	5,615	2	0,19	3	2,50
Болгарія	68,988	2	-55,554	4	19	5	0,3	2	2,444	4	0,14	4	3,50
Словенія	58,033	2	-22,150	4	14	4	0,2	2	7,174	1	0,31	2	2,50
Литва	49,063	2	-23,890	4	17	4	0,2	2	1,378	4	0,18	4	3,33
Латвія	29,096	2	-12,292	4	16	4	0,1	2	1,393	4	0,18	4	3,33
Люксембург	19,101	2	-734	3	12	3	0,1	2	6,963	2	0,28	2	2,33
Естонія	18,026	2	-12,656	4	2	2	0,1	2	5,491	2	0,27	2	2,33
Мальта	17,724	2	-15,217	4	-10	1	0,1	2	2,542	4	0,39	1	2,33
Кіпр	17,519	2	-16,370	4	13	4	0,1	2	2,354	4	0,21	3	3,17

Джерело: побудовано авторами на основі [27] та розроблених інтервальних шкал для оцінювання обраних критеріїв аналізу та дослідження ринків 27 країн ЄС за кодом ГС 640419

вості експорту з України взуття за кодом ГС 640419 на ринки встановлених 11 країн ЄС (табл. 2) й обрати найбільш привабливі.

Згідно даних детального аналізу ринків 11 країн ЄС (за кодом ГС 640419), наведених у табл. 2, визначено, що найбільш привабливими ринками для експорту взуття за кодом ГС 640419 з України є Нідерланди, Німеччина, Франція, Угорщина, Польща.

На третьому етапі нами проведено аналіз та дослідження п'яти найбільш привабливих ринків країн ЄС, згідно обраних критеріїв,

цифрові значення яких доступні у базі даних "Trade Map" ІТС [40–44].

За результатами проведеного аналізу ринку взуття за кодом ГС 640419 у 2023 р. встановлено, що:

а) ринок Нідерландів: становив 3,3% світового імпорту; був помірно концентрованим (0,13); формувався за рахунок постачань з Китаю (24,2%), Німеччини (17,2%), В'єтнаму (14,4%), Бельгії (8,8%), Індонезії (5,7%). Нідерланди знаходилися на 4 місці у світовому рейтингу імпортерів; середня відстань від країн-постачаль-

Детальний аналіз ринків 11 країн ЄС за кодом ГС 640419

Імпортери	Середнє значення оцінки критеріїв, за результатом аналізу ринків 27 країн ЄС	Експортний потенціал, млн дол. США		Нереалізований експортний потенціал, млн. дол. США		ВВП на людину у 2023 р., Євро		Середньомісячний дохід у 2023 р., Євро,		Рівень вакантних робочих місць у будівництві 2023 р., середньорічна		Рівень вакантних робочих місць у логістиці 2023 р., середньорічна		Середнє значення
Франція	4,00	1,3	4	-	1	38500	4	2623	4	4,1	3	2,1	3	3,29
Німеччина	3,83	1,7	5	0,765	3	46300	5	3174	5	6,5	5	4,2	4	4,40
Болгарія	3,50	0,244	2	0,082	2	13300	2	780	2	0,5	2	1,0	2	2,21
Іспанія	3,33	0,941	3	0,550	3	28300	3	1964	3	0,7	2	0,5	2	2,76
Нідерланди	3,33	1,5	4	1,5	5	54100	5	3771	5	6,8	5	4,3	4	4,48
Польща	3,33	1,7	5	-	1	17300	3	1202	3	1,6	2	1,3	3	2,9
Румунія	3,33	0,746	3	-	1	14900	2	925	1	0,3	2	1,0	2	2,05
Угорщина	3,33	1,2	4	1,2	4	17400	3	1038	3	1,6	2	2,2	3	3,19
Хорватія	3,33	0,106	2	0,104	2	17400	3	1028	3	1,8	2	1,1	2	2,48
Литва	3,33	0,292	2	0,242	2	23800	3	1213	3	1,8	2	3,3	4	2,76
Латвія	3,33	0,124	2	0,055	2	20600	3	1127	3	2,8	3	2,9	3	2,76

Джерело: побудовано авторами на основі [27–39] та розроблених інтервальних шкал для оцінювання обраних критеріїв аналізу та дослідження ринків 11 країн ЄС за кодом ГС 640419

ників становила 5017 км. Згідно позитивного значення торговельного балансу конкурентами для України на ринку Нідерландів були: Франція, Німеччина, Польща, Іспанія, Італія [40];

б) ринок Німеччини: становив 7,6% світового імпорту; був концентрованим (0,22); формувався за рахунок постачань з Китаю (40,0%), В'єтнаму (22,4%), Індонезії (4,5%), Італії (7,4%), Індонезії (4,4%), Камбоджі (3,4%). Частка взуття з України становила 0,1%. Німеччина знаходилася на 2 місці у світовому рейтингу імпортерів; середня відстань від країн-постачальників становила 6849 км. Згідно позитивного значення торговельного балансу конкурентами для України на ринку Німеччини були: Польща, Франція, Швейцарія, Великобританія, Австрія [41];

в) ринок Франції: становив 6,3% світового імпорту; був помірно концентрованим (0,18); формувався за рахунок постачань з Китаю (28,9%), Італії (25,9%), В'єтнаму (16%), Бангладешу (4,2%). Частка взуття з України становила 0,3%. Франція знаходилася на 4 місці у світовому рейтингу імпортерів; середня відстань від країн-постачальників становила 5838 км. Згідно позитивного значення торго-

вельного балансу конкурентами для України на ринку Франції були: Німеччина, Іспанія, Польща, Великобританія, Швейцарія [42];

г) ринок Угорщини: становив 0,6% світового імпорту; був помірно концентрованим (0,10); формувався за рахунок постачань з Польщі (17,7%), Словаччини (14,4%), Китаю (11,9%), Німеччини (10%), Франції (9%). Угорщина знаходилася на 31 місці у світовому рейтингу імпортерів; середня відстань від країн-постачальників становила 1627 км. Згідно позитивного значення торговельного балансу конкурентами для України на ринку Угорщини були: Хорватія, Австрія, Німеччина [43];

д) ринок Польщі: становив 3,3% світового імпорту; був концентрованим (0,27); формувався за рахунок постачань з Китаю (46,8%), В'єтнаму (21,9%), Індонезії (4,5%), Камбоджі (3,9%), Німеччини (3,6%). Частка взуття з України становила 0,3%. Польща знаходилася на 9 місці у світовому рейтингу імпортерів; середня відстань від країн-постачальників становила 6813 км. Згідно позитивного значення торговельного балансу конкурентами для України на ринку Польщі були: Німеччина, Чехія, Румунія, Швейцарія, Угорщина [44].

Перспективи розвитку найбільш привабливих ринків взуття країн ЄС. На ринку взуття Нідерландів у 2025 р. найбільшим сегментом ринку будуть черевики з обсягом на рівні 1,82 млрд дол. США; дохід досягне 4,65 млрд дол. США; дохід на душу населення становитиме 262,10 дол. США; середній обсяг взуття на людину становитиме 4,76 пари; у 2026 р. обсяг ринку зросте на 1,3%; CAGR на період 2025–2030 рр. передбачається на рівні 1,20%, а до 2030 р. обсяг ринку взуття досягне 89,5 млн пар [45].

На ринку взуття Німеччини у 2025 р. найбільшим сегментом ринку будуть кросівки з обсягом 4,08 млрд дол. США; дохід становитиме 13,26 млрд дол. США; дохід на душу населення становитиме 159,35 дол. США; середній обсяг взуття на людину становитиме 3,4 пари; у 2026 р. обсяг ринку зросте на 2,7%; CAGR на період 2025–2030 рр. передбачається на рівні 3,07%, а до 2030 р. обсяг ринку досягне 315,3 млн пар [46].

На ринку взуття Франції у 2025 р. найбільшим сегментом ринку будуть черевики з обсягом на рівні 4,18 млрд дол. США; дохід досягне 12,58 млрд дол. США; дохід на душу населення становитиме 193,58 дол. США; середній обсяг взуття на людину становитиме 3,69 пари; у 2026 р. обсяг ринку зросте на 1,3%; CAGR на період 2025–2030 рр. передбачається на рівні 4,22%, а до 2030 р. обсяг ринку взуття досягне 282,1 млн пар [47].

На ринку взуття Угорщини у 2025 р. найбільшим сегментом ринку будуть сандалі з обсягом на рівні 311,77 млн дол. США; дохід досягне 934,15 млн дол. США; дохід на душу населення становитиме 94,64 дол. США; середній обсяг взуття на людину становитиме 2,47 пари; у 2026 р. обсяг ринку зросте на 6,4%; CAGR на період 2025–2030 рр. передбачається на рівні 4,26%, а до 2030 р. обсяг ринку взуття досягне 29,8 млн пар [48].

На ринку взуття Польщі у 2025 р. найбільшим сегментом ринку будуть черевики з обсягом на рівні 2,41 млрд дол. США; дохід досягне 4,95 млрд дол. США; дохід на душу населення становитиме 124,96 дол. США; середній обсяг взуття на людину становитиме 2,76 пари; у 2026 р. обсяг ринку зросте на 3,1%; CAGR на період 2025–2030 рр. передбачається на рівні 2,61%, а до 2030 р. обсяг ринку взуття досягне 120,1 млн пар [49].

Найбільшу частку на ринку взуття (окрім робочого та спеціального) Нідерландів,

Німеччини, Франції, Угорщини Польщі займають виробники Nike, Adidas, New Balance, Skechers, Puma [45–49].

Під час вибору потенційних ринків для експорту взуття з України виробникам доцільно враховувати такі тренди:

а) підвищення попиту на взуття для активного відпочинку та спорту [50];

б) орієнтація споживачів на екологічно «чисте» (стале) взуття [19; 50];

в) забезпечення індивідуалізації та персоналізації взуття [2];

г) пропонування інклюзивних розмірів та різноманітності [2];

д) застосування цифрової трансформації та доповненої реальності [2];

е) орієнтація на спадщину та відродження ретро [2];

ж) пропонування моделі Direct-to-Consumer (DTC) на основі цифрових технологій [2];

з) підвищення обізнаності споживачів про здоров'я та благополуччя [2];

и) застосування інновацій у матеріалах та технологіях взуттєвої промисловості [2];

к) збільшення частки електронної комерції [1];

л) підвищення конкуренції від альтернативних варіантів взуття [1];

м) збільшення потреб споживачів у взутті преміум-класу [4];

н) забезпечення потреб людей поважного віку (через старіння населення), схильних до активного способу життя [19].

Поєднання одного чи кількох із вищенаведених трендів у взутті підвищить його привабливість на ринку країн ЄС [19].

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Прогнозується, що світовий ринок взуття досягне значення 618,39 млрд дол. США в 2033 р., з річним зростанням 4,3% (CAGR) протягом 2025–2033 рр. [2]. Обсяг європейського ринку взуття у перспективі досягне до 2033 р. 119,0 млрд дол. США, демонструючи CAGR на рівні 3% протягом 2025–2033 років [3].

Сьогодні шкіряно-взуттєва галузь України налічує 339 підприємств, на яких працює близько 22 500 працівників. Понад 30% українських виробників виготовляють взуття для відомих світових брендів, що зміцнює репутацію країни як надійного та якісного виробничого центру [16].

Сучасний стан виробництва українського взуття відкриває нові можливості для його екс-

порту через розвиток екологічно чистих методів виробництва, використання відновлюваних матеріалів та промислового рециклінгу, зменшення негативного впливу на довкілля, запровадження інновацій у дизайні та виробництві (використання 3D-друку, «розумних» матеріалів здатні розширити можливості взуттєвої індустрії та відкрити нові горизонти в дизайні та функціональності взуття). Українське взуттєве виробництво має значний потенціал у популяризації вітчизняних брендів на міжнародних ринках та їх визнання на світовому рівні.

За результатами аналізу та дослідження потенційних ринків країн ЄС встановлено, що найбільш привабливими ринками серед країн ЄС для експорту українського взуття за кодом ГС 640419 є Нідерланди, Німеччина, Франція, Угорщина, Польща.

Невпинний розвиток моди, зростаюча свідомість щодо здорового способу життя, постійний технологічний прогрес у матеріалах, зростання наявних доходів, розширення електронної комерції, широке впровадження активного способу життя (зокрема серед споживачів поважного віку), високий попит на розкішне взуття та взуття за індивідуальним замовленням сприяють зростанню ринку взуття [1–4; 19; 50].

Подальші дослідження будуть спрямовані на проведення порівняльного аналізу з урахуванням глибинного дослідження п'яти країн ЄС за визначеними: критеріями (до прикладу, вимог доступу на ринок, методів тарифного та нетарифного регулювання тощо) та їх частками (за погодженнями із суб'єктом підприємницької діяльності, виробником взуття); спроможністю суб'єкта підприємницької діяльності до експорту взуття та привабливістю потенційних ринків. Означене дозволить обрати найбільш привабливі ринки для експорту українського взуття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Global Footwear Market – Industry Trends and Forecast to 2031 // FMCG / Data Bridge. URL: https://www.databridgemarketresearch.com/reports/global-footwear-market?srsltid=AfmBOorbSnSpy6-q_gU693eaFQDc83zVGTxaW9A4kQFAI_tGwrpP_FsG
2. Bothare V. Global Footwear Market: Information by Type (Athletic, Non-Athletic), End-User (Men, Women, Children), and By Region (North America, Europe, APAC, Middle East and Africa, LATAM) Forecasts, 2025–2033 // Consumer Products//StraitsResearch.URL:<https://straitresearch.com/report/footwear-market>

3. Europe Footwear Market Report by Product (Non-Athletic Footwear, Athletic Footwear), Material (Rubber, Leather, Plastic, Fabric, and Others), Distribution Channel (Footwear Specialists, Supermarkets and Hypermarkets, Departmental Stores, Clothing Stores, Online Sales, and Others), Pricing (Premium, Mass), End User (Men, Women, Kids), and Country 2025–2033 // Europe Footwear Market / imarcgroup. URL: <https://www.imarcgroup.com/europe-footwear-market>

4. Europe Footwear Market to Grow at 3% During 2025–2033, Spurred by Growing Consumer Inclination Toward Premium Products // Europe Footwear Market / imarcgroup. URL: <https://www.imarcgroup.com/europe-footwear-market-report>

5. Footwear-Worldwide // Consumer / Statista Market Forecast. URL: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/worldwide>

6. Сєребряк, К. І., Белоусов, Я. І. Просторовий аналіз розвитку легкої промисловості. *Академічні візії*. 2024. Вип. 33. С. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13268809>

7. Історія шкіряного взуття в Україні: традиції і сучасність // Блог / KORІ. URL: https://kori.com.ua/blog/history_of_leather_shoes_in_Ukraine

8. Мащак Н. М., Чечікова О. В. Аналіз ринку одягу та взуття України в умовах повномасштабної війни. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-58>

9. Ринок одягу та взуття в Україні: тенденції воєнного часу // Аналітика / Pro-Consulting. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-odezhdy-i-obuvi-v-ukraine-tendencii-voennogo-vremeni>

10. Стецик Ю. М. Аналіз ринку взуття та його вплив на управління асортиментом та якістю взуття. *Економіка і регіон*. 2024. № 1 (92). С. 155–161. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1\(92\).3323](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1(92).3323)

11. Стан легкої промисловості в Україні; виклики та перспективи // Аналітика та дослідження / Kyivstar Business Hub. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/stan-legkoyi-promislovosti-v-ukrayini-vikliki-ta-perspektivi>

12. Ukrlegprom conference ‘2023 «Легка промисловість. Відновлення. Разом до Перемоги!» // Новини/Укрлегпром. URL: <https://ukrlegprom.org/ua/news/ukrlegprom-conference-2023-legka-promyslovist-vidnovlennya-razom-do-peremogy/>

13. Фарбар К. Сталість як шлях до майбутнього української галузі текстилю та одягу // Новини/Укрлегпром. URL: <https://ukrlegprom.org/ua/news/stalist-yak-shlyah-do-majbutnogo-ukrayinskoyi-galuzi-tekstilyu-ta-odya/>

14. Farbar K. Sustainability as the Path Forward for Ukraine’s Textile and Apparel Sector // Knowledge-hub/RECONOMY. URL: <https://reconomyprogram.com/>

knowledge-hub/sustainability-as-the-path-forward-for-ukraines-textile-and-apparel-sector/

15. Що змінилося у вітчизняній взуттєвій індустрії в останні роки // Блог / TheoLeo. URL: https://theoleo.com.ua/ua/blog/shcho-zminylosya-u-vitchyznyaniy-vzutteviy-industriyi-za-ostani-roky/?srsltid=AfmBOoqGTmPyLgRKzbb9ksWnsjwVm_cCVxO14Q6zH1ZvIF1JjVb5Vhc

16. Apparel and Footwear // Diia Business. URL: <https://export.gov.ua/directory/industry/clothes-and-shoes>

17. Взуття // Каталог українських виробників / Зроблено в Україні. URL: <https://madeinua.org/catalog/>

18. Про компанію «ТАЛАН» – фабрика та інтернет-магазин спецвзуття // Talan. URL: <https://talan.ua/uk/about-us>

19. Badamtsesteg A., Oyunbileg D., Erdenjargal A., Bolorchime B. Export guideline to europe for leather footwear. 2023. 30 p. URL: https://connecting-asia.org/wp-content/uploads/2023/04/Annex-5_Export-Guideline-to-Europe-for-Leather-Footwear_FINAL.pdf

20. Безсонова О. Цікавий тренд: “голе” взуття від українських брендів // Стильний / ТиКиїв. URL: <https://tykyiv.com/stilnij/tsikavii-trend-gole-vzuttia-vid-ukrayinskikh-brendiv/>

21. Бойко Г. Ринок взуття з конопляного волокна. *Міжнародний науково-практичний журнал. Товари і ринки*. 2024. № 3 (51). С. 92–103. DOI: [https://doi.org/10.31617/2.2024\(51\)06](https://doi.org/10.31617/2.2024(51)06)

22. Лідери експорту товарів легкої промисловості у 2024 році // Новини / Укрлегпром. URL: <https://ukrlegprom.org/ua/news/lidery-eksportu-tovariv-legkoyi-promyslovosti-u-2024-rocziv/>

23. Footwear, sole rubber/plastic, upper textile, not sport (HS: 640419) // Product Trade, Exporters and Importers / The Observatory of Economic Complexity (oec.world). URL: <https://oec.world/en/profile/hs/footwearsole-rubberplasticupper-textile-not-sport>

24. Sourcing Volume and Trend for HS 640419 // Market Intelligence / ABRAMS world trade wiki. URL: <https://en.abrams.wiki/tools/marketintelligence?hscod=640419&overview=101110011&to=2025-03>

25. Export potential For exporter Ukraine in product 640419 // Export Potential Map. URL: <https://exportpotential.intracen.org/en/markets/geo-map?fromMarker=i&exporter=804&toMarker=j&whatMarker=k&what=640419>

26. Ukraine's export of 640419 // Overview / Eastern Partnership Tradehelpdesk. URL: <https://eap.tradehelpdesk.org/en/export-640419-from-ua-to-nl/market-information/overview>

27. List of importers for the selected product in 2023. Product: 640419 (Footwear with outer soles of rubber or plastics and uppers of textile materials (excl. sports footwear, incl. tennis shoes, basketball

shoes, gym shoes, training shoes and the like, and toy footwear) // Trade Indicators / Trade Map. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProduct.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7c640419%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

28. Labour Market Information: France // Labour market information / EURES (EUROpean Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-france_en

29. Labour Market Information: Spain // Labour market information / EURES (EUROpean Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-spain_en

30. Labour Market Information: Germany // Labour market information / EURES (EUROpean Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-germany_en

31. Labour Market Information: Bulgaria // Labour market information / EURES (EUROpean Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-bulgaria_en

32. Labour Market Information: Poland // Labour market information / EURES (EUROpean Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-poland_en

33. Labour Market Information: Latvia // Labour market information / EURES (EUROpean Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-latvia_en

34. Labour Market Information: Netherlands // Labour market information / EURES (EUROpean Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-netherlands_en

35. Labour Market Information: Romania // Labour market information / EURES (EUROpean Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-romania_en

36. Labour Market Information: Hungary // Labour market information / EURES (EUROpean Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-hungary_en

37. Labour Market Information: Croatia // Labour market information / EURES (EUROpean Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-croatia_en

38. Labour Market Information: Lithuania // Labour market information / EURES (EUROpean Emp-

loyment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-lithuania_en

39. Export potential For exporter Ukraine in product 640419 // Export Potential Map. URL: <https://exportpotential.intracen.org/en/markets/gap-chart?fromMarker=i&exporter=804&toMarker=j&whatMarker=k&what=640419>

40. List of supplying markets for the product imported by Netherlands in 2023. Product: 640419 Footwear with outer soles of rubber or plastics and uppers of textile materials (excl. sports footwear, incl. tennis shoes, basketball shoes, gym shoes, training shoes and the like, and toy footwear) // Trade Map. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c528%7c%7c%7c%7c640419%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

41. List of supplying markets for the product imported by Germany in 2023. Product: 640419 Footwear with outer soles of rubber or plastics and uppers of textile materials (excl. sports footwear, incl. tennis shoes, basketball shoes, gym shoes, training shoes and the like, and toy footwear) // Trade Map. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c276%7c%7c%7c%7c640419%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

42. List of supplying markets for the product imported by France in 2023. Product: 640419 Footwear with outer soles of rubber or plastics and uppers of textile materials (excl. sports footwear, incl. tennis shoes, basketball shoes, gym shoes, training shoes and the like, and toy footwear) // Trade Map. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c251%7c%7c%7c%7c640419%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

43. List of supplying markets for the product imported by Hungary in 2023. Product: 640419 Footwear with outer soles of rubber or plastics and uppers of textile materials (excl. sports footwear, incl. tennis shoes, basketball shoes, gym shoes, training shoes and the like, and toy footwear) // Trade Map. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c348%7c%7c%7c%7c640419%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

44. List of supplying markets for the product imported by Poland in 2023. Product: 640419 Footwear with outer soles of rubber or plastics and uppers of textile materials (excl. sports footwear, incl. tennis shoes, basketball shoes, gym shoes, training shoes and the like, and toy footwear) // Trade Map. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c616%7c%7c%7c%7c640419%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

45. Footwear – Netherlands // Consumer / Statista Market Forecast. URL: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/netherlands>

46. Footwear – Germany // Consumer / Statista Market Forecast. URL: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/germany>

47. Footwear – France // Consumer / Statista Market Forecast. URL: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/france>

48. Footwear – Hungary // Consumer / Statista Market Forecast. URL: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/hungary>

49. Footwear – Poland // Consumer / Statista Market Forecast. URL: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/poland>

50. James N. Walking in Style: Trends Redefining the Footwear Market // Verified Market Reports. URL: <https://www.verifiedmarketreports.com/blog/top-7-trends-in-footwear/>

REFERENCES

1. Global Footwear Market – Industry Trends and Forecast to 2031 (2024) FMCG. Data Bridge. Available at: https://www.databridgemarketresearch.com/reports/global-footwear-market?srsId=Afm-BOorbSnSpy6-q_gU693eaFQDc83zVGTxaW9A4kQFAI_tGwrpP_FsG

2. Bothare V. (2025), Global Footwear Market: Information by Type (Athletic, Non-Athletic), End-User (Men, Women, Children), and By Region (North America, Europe, APAC, Middle East and Africa, LATAM) Forecasts, 2025–2033. Consumer Products. Straits Research. Available at: <https://straitsresearch.com/report/footwear-market>

3. Europe Footwear Market Report by Product (Non-Athletic Footwear, Athletic Footwear), Material (Rubber, Leather, Plastic, Fabric, and Others), Distribution Channel (Footwear Specialists, Supermarkets and Hypermarkets, Departmental Stores, Clothing Stores, Online Sales, and Others), Pricing (Premium, Mass), End User (Men, Women, Kids), and Country 2025–2033 (2025) Europe Footwear Market. imarcgroup. Available at: <https://imarcgroup.com/europe-footwear-market>

4. Europe Footwear Market to Grow at 3% During 2025-2033, Spurred by Growing Consumer Inclination Toward Premium Products (2025) Europe Footwear Market. imarcgroup. Available at: <https://imarcgroup.com/europe-footwear-market-report>

5. Footwear-Worldwide. Consumer (2025), Statista Market Forecast. Available at: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/worldwide>

6. Sieriebriak K. I., Bielousov Ya. I. (2024), Prostorovyi analiz rozvytku lehkoi promyslovosti. *Akademichni vizii*. 33. pp. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13268809>

7. Istoriiia shkirianoho vzuttia v Ukraini: tradyt-sii i suchasnist (2023), Bloh. KORI. Available at:

https://kori.com.ua/blog/history_of_leather_shoes_in_Ukraine

8. Mashchak N. M., Chechikova O. V. (2024), Analiz rynku odiahu ta vzuttia Ukrainy v umovakh povnomasshtabnoi viiny. *Ekonomika ta suspilstvo*. 64. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-58>

9. Rynok odiahu ta vzuttia v Ukraini: tendentsii voiennoho chasu (2023), Analitika. Pro-Consulting. Available at: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-odezhdy-i-obuvi-v-ukraine-tendentsii-voennogo-vremeni>

10. Stetsyk Y. (2024), Analysis of the footwear market and its impact on footwear assortment and quality management. *Economics and region*. № 1 (92), pp. 155–161. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1\(92\).3323](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1(92).3323)

11. Stan lehkoi promyslovosti v Ukraini; vyklyky ta perspektyvy (2025), Analitika ta doslidzhennia. Kyivstar Business Hub. Available at: <https://hub.kyivstar.ua/articles/stan-legkoyi-promyslovosti-v-ukrayini-vikliki-ta-perspektivi>

12. Ukrlegprom conference ‘2023 “Lehka promyslovist. Vidnovlennia. Razom do Peremohy!” (2023), Novyny. Ukrlegprom. Available at: <https://ukrlegprom.org/ua/news/ukrlegprom-conference-2023-legka-promyslovist-vidnovlennya-razom-do-peremogy/>

13. Farbar K. (2024), Stalist yak shliakh do maibutnoho ukrainskoi haluzi tekstyliu ta odiahu. Novyny. Ukrlegprom. Available at: <https://ukrlegprom.org/ua/news/stalist-yak-shlyah-do-majbutnogo-ukrayinskoyi-galuzi-tekstyliu-ta-odya/>

14. Farbar K. (2024), Sustainability as the Path Forward for Ukraine’s Textile and Apparel Sector. Knowledge-hub. RECONOMY. Available at: <https://www.reconomyprogram.com/knowledge-hub/sustainability-as-the-path-forward-for-ukraines-textile-and-apparel-sector/>

15. Shcho zminylosia u vitchyzniani vzutievii industrii v ostanni roky (2024), Bloh. TheoLeo. Available at: https://theoleo.com.ua/ua/blog/shcho-zminylosya-u-vitchyznaniy-vzutievii-industriyi-za-ostani-roky/?srsltid=AfmBOoqGTmPyLgRKzbb9ksWnsjwVm_cCVxOl4Q6zH1Zv-IF1JjVb5Vhc

16. Apparel and Footwear (2025), Diia Business. Available at: <https://export.gov.ua/directory/industry/clothes-and-shoes>

17. Vzuttia. Kataloh ukrainskykh vyrobnykiv (2025), Zrobleno v Ukraini. Available at: <https://madeinua.org/catalog/>

18. Pro kompaniiu “TALAN” - fabryka ta internet-mahazyn spetsvzuttia (2025), Talan. Available at: <https://talan.ua/uk/about-us>

19. Badamtsesteg A., Oyunbileg D., Erdenejargal A. and Bolorchime B. (2023), Export guideline to europe for leather footwear. 30 p. Available at: https://connecting-asia.org/wp-content/uploads/2023/04/Annex-5_Export-Guideline-to-Europe-for-Leather-Footwear_FINAL.pdf

20. Bezsonova, O. (2024), Tsikavyi trend: “hole” vzuttia vid ukrainskykh brendiv. Stylnyi. TyKyiv. Available at: <https://tykyiv.com/stilnij/tsikavii-trend-gole-vzuttia-vid-ukrayinskikh-brendiv/>

21. Boiko H. (2024), Hemp fibre footwear market. *International scientific-practical journal. Commodities and Markets*, 51(3), pp. 92–103. DOI: [https://doi.org/10.31617/2.2024\(51\)06](https://doi.org/10.31617/2.2024(51)06)

22. Lidery eksportu tovariv lehkoi promyslovosti u 2024 rotsi. Novyny. Ukrlegprom. Available at: <https://ukrlegprom.org/ua/news/lidery-eksportu-tovariv-legkoyi-promyslovosti-u-2024-rocz/>

23. Footwear, sole rubber/plastic, upper textile, not sport (HS: 640419). Product Trade, Exporters and Importers (2025), The Observatory of Economic Complexity (oec.world). Available at: <https://oec.world/en/profile/hs/footwearsole-rubberplasticupper-textile-not-sport>

24. Sourcing Volume and Trend for HS 640419 (2025), Market Intelligence. ABRAMS world trade wiki. Available at: <https://en.abrams.wiki/tools/marketintelligence?hscode=640419&overview=101110011&to=2025-03>

51. Labour Market Information: France // Labour market information / EURES (EUROPEAN Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-france_en

52. Labour Market Information: Spain // Labour market information / EURES (EUROPEAN Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-spain_en

53. Labour Market Information: Germany // Labour market information / EURES (EUROPEAN Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-germany_en

54. Labour Market Information: Bulgaria // Labour market information / EURES (EUROPEAN Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-bulgaria_en

55. Labour Market Information: Poland // Labour market information / EURES (EUROPEAN Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-poland_en

56. Labour Market Information: Latvia // Labour market information / EURES (EUROPEAN Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-latvia_en

57. Labour Market Information: Netherlands // Labour market information / EURES (EUROPEAN Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-netherlands_en

living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-netherlands_en

58. Labour Market Information: Romania // Labour market information / EURES (EUROPEAN Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-romania_en

59. Labour Market Information: Hungary // Labour market information / EURES (EUROPEAN Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-hungary_en

60. Labour Market Information: Croatia // Labour market information / EURES (EUROPEAN Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-croatia_en

61. Labour Market Information: Lithuania // Labour market information / EURES (EUROPEAN Employment Services). URL: https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-lithuania_en

62. Export potential For exporter Ukraine in product 640419 // Export Potential Map. URL: <https://exportpotential.intracen.org/en/markets/gap-chart?fromMarker=i&exporter=804&toMarker=j&whatMarker=k&what=640419>

63. List of supplying markets for the product imported by Netherlands in 2023. Product: 640419 Footwear with outer soles of rubber or plastics and uppers of textile materials (excl. sports footwear, incl. tennis shoes, basketball shoes, gym shoes, training shoes and the like, and toy footwear) // Trade Map. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c528%7c%7c%7c640419%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

64. List of supplying markets for the product imported by Germany in 2023. Product: 640419 Footwear with outer soles of rubber or plastics and uppers of textile materials (excl. sports footwear, incl. tennis shoes, basketball shoes, gym shoes, training shoes and the like, and toy footwear) // Trade Map. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c276%7c%7c%7c640419%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

65. List of supplying markets for the product imported by France in 2023. Product: 640419 Footwear with outer soles of rubber or plastics and

uppers of textile materials (excl. sports footwear, incl. tennis shoes, basketball shoes, gym shoes, training shoes and the like, and toy footwear) // Trade Map. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c251%7c%7c%7c640419%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

66. List of supplying markets for the product imported by Hungary in 2023. Product: 640419 Footwear with outer soles of rubber or plastics and uppers of textile materials (excl. sports footwear, incl. tennis shoes, basketball shoes, gym shoes, training shoes and the like, and toy footwear) // Trade Map. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c348%7c%7c%7c640419%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

67. List of supplying markets for the product imported by Poland in 2023. Product: 640419 Footwear with outer soles of rubber or plastics and uppers of textile materials (excl. sports footwear, incl. tennis shoes, basketball shoes, gym shoes, training shoes and the like, and toy footwear) // Trade Map. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c616%7c%7c%7c640419%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

68. Footwear – Netherlands // Consumer / Statista Market Forecast. URL: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/netherlands>

69. Footwear – Germany // Consumer / Statista Market Forecast. URL: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/germany>

70. Footwear – France // Consumer / Statista Market Forecast. URL: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/france>

71. Footwear – Hungary // Consumer / Statista Market Forecast. URL: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/hungary>

72. Footwear – Poland // Consumer / Statista Market Forecast. URL: <https://www.statista.com/outlook/cmo/footwear/poland>

73. James N. Walking in Style: Trends Redefining the Footwear Market // Verified Market Reports. URL: <https://www.verifiedmarketreports.com/blog/top-7-trends-in-footwear/>

*Стаття надійшла до редакції
21 січня 2025 року*